

MÖ 6.Yüzyıl - MS 2.Yüzyıl Felsefesi - 4

1. Sokrates'ten önce felsefe tarihinde başlıca iki düşünce bir-birinin karşıtı olarak yerleşmiştir. Elea okulu denilen birinci düşünceye göre varlık vardır, yokluk yoktur. Hareket ve değişme görünüşten ibarettir. Asıl varlık mutlak sükündür.
- Parçada ifade edilen birinci düşüncenin karşıtı olan görüş aşağıdakilerden hangisi olabilir?**

- A) Parmenides'in birlik - çokluk düşüncesi
- B) Demokritos'un atomculuk öğretisi
- C) Herakleitos'un oluş düşüncesi
- D) Platon'un idealar öğretisi
- E) Aristoteles'in dört neden açıklaması

2. Töz'ün genel anlamı altta bulunan, değişen durumlara ve niteliklere karşı kalıcı olan, bir başka şeyde değil, kendi kendisiyle, kendi kendisinde var olandır. Başka bir deyişle töz, varoluşu için başka bir şeye ihtiyaç duymayan şeydir.

Buna göre aşağıdaki filozof ve görüş eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Thales – “Her şeyin kökeninde su vardır.”
- B) Herakleitos – “Ateş tüm var olanların ilk ve gerçek temelidir.”
- C) Pythagoras – “Toprak, hava, su ve ateş olarak belirlenen dört öge her şeyin temelidir.”
- D) Anaksimandros – “Her şeyin kendisinden çıktığı ana madde sonsuz ve sınırsızdır.”
- E) Demokritos – “Her şeyin kendisinden çıktığı şey atomdur.”

3. **Aşağıdaki seçeneklerden hangisi Sofistlere ait bir özellik değildir?**

- A) Tek tek bireylere değer vermişlerdir.
- B) Önergelerin nasıl kanıtlanıp çürütüldüğü ile ilgilenmişlerdir.
- C) Her türlü yasayı doğanın üzerinde tutmuşlardır.
- D) Herkesin eşit olduğu düşüncesini geliştirmişlerdir.
- E) Eş anlamlılık, gramer gibi konularda çalışmışlardır.

4. “Hiçbir şey var değildir.

Var olsa da bilinemezdi.

Bilirse de başkalarına aktarılamazdı.”

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Gorgias'ın temel düşüncesi olan insan bilgisinin sınırlılığının nedenleri arasında gösterilemez?

- A) Geçmişte olanlar tam olarak hatırlanamaz.
- B) Şimdi olanlar hakkında yeterince bilgi sahibi olunamaz.
- C) İnsan sınırlı bir varlık olarak her şeyi bilemez.
- D) Doğru bilgi her yerde ve her kişiye göre doğrudur.
- E) Gelecekte olacaklar hakkında öngörüle bulunamazdır.

5. “Bir kimsenin bütün hayatına rehber olabilecek bir şey var mıdır?” sorusuna: “Karşılıklı davranış kelimesi kullanılamaz mı? Kendine yapılmasını istemediğin şeyi başkalarına yapma diyerek cevap vermiştir. Bu söz “altın kural” olarak bilinir.

Konfüçyüs'e ait görüşlere yer veren bu açıklama öncelikle aşağıdaki felsefe alanlarından hangisi ile ilgilidir?

- A) Bilim felsefesi
- B) Siyaset felsefesi
- C) Bilgi felsefesi
- D) Ahlak felsefesi
- E) Sanat felsefesi

6. Protagoras bilgiyi doğru olmaya değil, yararlı olmaya bağlar. Ona göre bir sanı, bir başka sanıdan daha doğru olmayabilir ama daha iyi, daha yararlı olabilir. Erdem bir yurttaş olarak üstün ve yetkin olmaktır. Bunun içinde yararlı bilgiye ihtiyaç vardır. Günlük yaşantımızda da bilginin sorunlarımızı çözmesi, hayatımızı kolaylaştırması ön planda değil midir?

Bu parçada bilgi konusunda aşağıdaki görüşlerden hangisine yönelik bir açıklama yapılmaktadır?

- A) “Pratik anlamda iş gören bilgi doğrudur.” diyen pragmatizme
- B) “Doğru bilginin kaynağı akıldır.” diyen rasyonalizme
- C) “Bilginin kaynağı duyumlarımızdır.” diyen empirizme
- D) “Bilimsel bilgi doğrudur.” diyen pozitivizme
- E) “Bilgilerimiz doğrudan ve aracsız sezgi ile gelir.” diyen entüisyonizme

MÖ 6.Yüzyıl - MS 2.Yüzyıl Felsefesi - 4

7. Aristoteles'e göre bilmek, nedeniyle bilmektir. Bir şeyle ilgili bilgiye sahip olduğumuzu ancak o şeyin nedenini kavradığımızda anlarız. Bu nedenler nelerdir ve sayıca ne kadardır? Her çalışma bilmek amacını taşıdığına göre ve her bir nesne konusunda 'ne için'i kavramadıkça o nesneyi bildiğimizi düşünmediğimize göre şu açık: oluş, yok oluş ve her tür doğal değişme üzerine bunu yapmalıyız ki, onların ilkelere bilip araştırdığımız her nesneyi bu ilkelere götürmeyi deneyebilelim. Nedenler dört tane olduğuna göre doğa bilimcisine düşen bunların hepsi üzerine bilgi edinmek: 'ne için?'i bütün bunlara indirgerse; yani maddeye, biçime, hareket ettirici ve ereksel nedene indirgerse doğaya uygun olarak açıklama yapmış olacaktır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi açıklanmaktadır?

- A) Araştırılan konunun bazı nedenlerinin özellikle bilinmesi gerektiği
B) Doğa bilimcilerinin araştırmalarında kullanması gereken yöntemlerin neler olduğu
C) Tam anlamı ile bilmenin tüm nedenleri anlamaya bağlı olduğu
D) Değişim probleminde madde ve form arasındaki ilişkinin nasıl kurulduğu
E) Maddelerinin birden fazla maddenin birleşmesi ile oluşan bir form olduğu

8. Bazı kaynaklar felsefenin Antik Yunan'da başladığını söylerken, bazı tarihçiler felsefenin menşeyini Hellen âleminin ötesine, barbarlara kadar götürürler. Laertios Diogenes, "Filozofların Hayatı" adlı eserinde Pers ve Mısırlılarda da felsefenin var olduğundan bahseder. Burnet, felsefenin Yunan kaynaklı olduğunu söylerken, İskenderiyeli Numenius ve Lampius, Yunan dünyasının Mısırlılar, Sümerliler ve Hintlilerin düşüncelerinin bir kompozisyonundan oluştuğunu düşünmektedir.

Parçadan yola çıkılarak ulaşılabilecek en doğru yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe Antik Çağ Yunan düşüncesi ile başlamıştır.
B) Antik Yunan düşüncesinden önce felsefenin başladığına ilişkin kesin kaynaklar bulunmuştur.
C) Felsefi düşünce mirasına pek çok millet ve kültür katkıda bulunmuştur.
D) Felsefenin menşeyinin araştırılması anlamsızdır.
E) Felsefedeki önermeler ve kavramlar felsefenin menşei bakımından önemlidir.

9. • Türk kozmolojisinin önemli bir düşüncesi olan Yer-Gök ikilemi İran ve Çin düşüncesinde de mevcuttur. Kudret sahibi Gök Tanrı düşüncesi Türklerden Çinlilere geçmiştir.

- Eski Pers kültüründe Hintlilerden gelen fikirlere rastlanmıştır. Eski Pers dilinde yazılmış metinlerde Hint bilim ve kültürünün önemli etkileri belirlenebilir.

Bu iki örnek aşağıdaki varsayımlardan hangisini kanıtlamaktadır?

- A) Kültürü güçlü olan toplumlar diğer toplumlara daha kolay etkiler.
B) Felsefi düşünce öncelikle Pers kültüründe görülmüştür.
C) Hint kültürü Pers kültürünü egemenliği altına almıştır.
D) Toplumlar diğer toplumların düşünce ve kültür dünyasından etkilenirler.
E) Her düşünce ve kültür, eskisine göre daha güçlüdür.

10. Bir ırmağa iki kez giremezsiniz, çünkü her girişinizde yeni sular gelmiştir. İnsanda bu ırmaktaki su gibi sürekli değişir. İkinci kez ırmağa girdiğinizde başkalaşım geçirmişsinizdir. Bu durum özdeş olanın, karşısına dönüşmesi şeklinde gerçekleşen bir değişimdir.

Bu açıklamadaki değişim felsefede aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) İroni (Alay) B) Maiotik (Doğurtma)
C) Aposteriori D) Apriori
E) Diyalektik

11. "Her tehlike için, kişiyi ölümün elinden kurtarabilecek pek çok yol vardır, yeter ki o kişinin her şeyi söyleyebilecek ya da yapabilecek kadar ar damarı çatlamış olsun! Bundan, yani ölümden, o kadar da zor değil kaçıp kurtulmak, çok daha zor olan kötülükten kaçıp kurtulmaktır. Zira, o daha hızlı koşar ölümden. Ben, yaşlı ve yavaş biri olarak daha yavaş tarafından yakalandım, suçlayıcılarım ise becerikli ve hızlı olduklarından daha hızlı olan kötülük tarafından yakalandılar. Ben şimdi sizin tarafınızdan idam cezası hükmü giydirilmiş olarak ayrılıyorum aranızdan, onlar ise hakikat tarafından fesatlığa ve adaletsizliğe mahkûm edilmiş olarak."

Sokrates'in savunmasından alına bu metne göre Sokrates'in yaşam ilkesi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Ölçülü olmak
B) Kendini bilmek
C) Toplumsal faydaya göre hareket etmek
D) Bencil insan doğasının isteklerine göre davranmak
E) Hazlardan uzaklaşıp, orta yolu bulmak

